

İSG' nin Kronolojik Gelişme Süreci

Hipokrat (MÖ 460-377)

Maden ve metal işçilerinde kurşun zehirlenmesi belirtilerini tanımlamıştır.

Pliny (23-70)

Asbest ve civanın zehirliliği

Ulrich Ellenborg (1473)

Metal dumanlarının tehlikeleri, belirtileri ve önleyici tedbirler

Paracelsus (1493-1541)

Meslek hastalıkları konusunda tez hazırlamıştır,

Toksikolojinin babası kabul edilir,

“Bütün maddeler zehirdir. Zehir olmayan hiçbir madde yoktur. Uygun doz, zehir ve ilaç arasındaki farkı yaratır.”

Paracelsus

İSG Tarihinde Önemli Kişiler

Agricola (1494-1555)

“De Re Metallica”: Ağıza Buruna Mendil “

Bernardino Ramazzini (1633-1714)

İş sağlığının kurucusu, ”koruyucu meleği” kabul edilir.

“De Morbis Artificum Diatriba-Çalışanların Hastalıkları”

Kurşun ve cıva zehirlenmeleri ve diğer meslek hastalıklarındaki semptomları tanımlamıştır.

Silikoz’un tehlikelerinden kaçınma yollarını....

Hekimlere, hastalarına çalışma ortamı ve yaptıkları işin hikayesini sormalarını tavsiye etmiştir.

Dr. Alice Hamilton (20. yy)

“Exploring the Dangerous Trades”

Değirmen ve madenlerdeki deneyimlerini yazdığı kitabı

Bernardino Ramazzini

Türkiye' de İSG' nin Tarihsel Gelişimi

Tanzimat öncesi

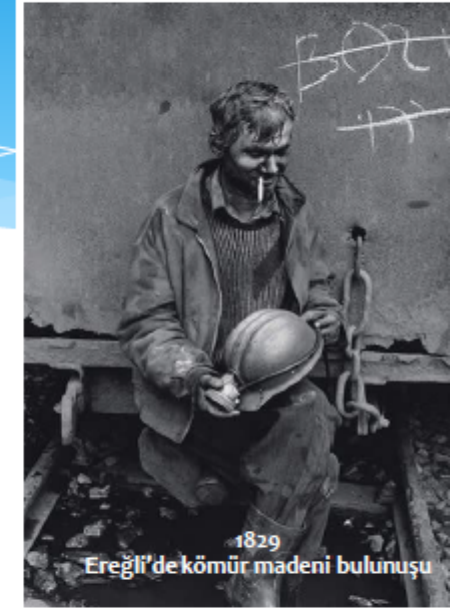
- Lonca (Orta Sandığı – Teavün Sandığı)

Tanzimat ve Meşrutiyet dönemi

- 1865 Dilaver Paşa Nizamnamesi (Havza-i Fahmiye Teamülnamesi)
- 1871 Ameleperver Cemiyeti
- 1895 Osmanlı Amele Yardımlaşma cemiyeti

Cumhuriyet dönemi

- 1937 Ereğli Havza-ı Fanmiye Maden Amelesinin Hukuna Müteahhitlik Kanunu
- 1926 Borçlar Kanunu
- Umumi Hıfzısıhha Kanunu

Tarihsel Gelişim (Cumhuriyet Dönemi)

1924 Hafta Tatili Kanunu

1926 Borçlar Kanunu

1930 Umumi Hıfzısıhha Kanunu ve Belediyeler Kanunu

1934 İktisat Vekaleti bünyesinde İş ve İşçiler Bürosu

1936 İş Kanunu /3008 sayılı (ilk kez işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda ayrıntılı ve sistemli bir düzenleme)

1937 yılında İş İdaresi ve İş Müfettişliği

1945 Çalışma Bakanlığı

1950 Uluslararası Çalışma Sözleşmesi (81 sayılı)

1963 İş Güvenliği Müfettişliği (174 sayılı Kanun)

Tarihsel Gelişim

1967 İş Kanunu (931 sayılı)

1969 İSGÜM

1971 İş Kanunu (1475 sayılı)

1979 İş Teftiş Kurulu

2003 İş Kanunu (4857)

2012 İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu

MEVZUAT NEDİR ?

TC MEVZUAT

« Yürürlükteki hukuk kurallarının bütünüdür. »

Türk mevzuat sistemi yukarıdan aşağıya doğru; anayasa, kanun, KHK
(kanun hükmünde kararname)
tüzük, yönetmelik, tebliğlerden oluşur.

Anayasa

Örgütlenmiş bir toplumda devletin yönetim biçimini belirten, yasama, yürütme, yargılama erklerinin nasıl kullanılacağını gösteren, yurttaşların hak ve ödevlerini, özgürlüklerini saptayan ve düzenleyen, yasa sıralamasında en önde gelen yasa.

Üst basamakta yer alan normdan alır ve dolayısıyla ona uygun olmak zorundadır.

Örneğin; Kanun Anayasaya, yönetmelik kanuna aykırı olamaz.

Kanun

Yasama organı (TBMM) tarafından belli usullere uyularak hazırlanan ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak, Resmi Gazete'de yayınlanmakla yürürlüğe giren yazılı hukuk kurallarıdır.

Kanunlar geneldirler. Süreklidirler.

Anayasaya aykırı olamazlar, geriye doğru işlemezler.

KHK

(Kanun Hükümünde
Kararname)

Türkiye Büyük Millet Meclisinden veya doğrudan Anayasadan aldığı bir yetkiye dayanarak **Bakanlar Kurulunun** belli konuları düzenlemek için çıkarılan hukuk kurallarıdır.

Tüzük

Bir kanunun uygulanmasını göstermek üzere veya kanunun emrettiği işleri belirtmek üzere **Danıştay**'ın incelenmesinden geçirilerek **Bakanlar Kurulu** tarafından çıkarılır. **Kanuna dayanılmadan tüzük çıkarılamaz,** iptali için **Danıştay**'da iptal davası açılabilir.

Yönetmelik Değişikliği Neler Getirdi?

1 _____

2 _____

3 _____

Yönetmelikler

Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerince,
kanun ve tüzüklerin
uygulanmasını sağlamak için çıkarılır.

Tebliğ

Kanun kapsamında hukuk ile ilgili bildirme işlemlerinin tümüne tebliğ adı verilir. Kanunların açıklanması, uygulanması konularında ilgili bakanlıklar tarafından yapılan açıklamalardır.

**Tebliğ yapıldıktan sonra ilgili kişinin
Durumdan haber olduğu varsayılmaktadır.**

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

GENELGE

Anayasa

Kanun, KHK
Milletlerarası ant.

Tüzük

Yönetmelik

Genelge

Genelge

Yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuda aydınlatmak,
dikkat çekmek üzere
ilgililere gönderilen yazı, tamim, sirküler.

Yönerge

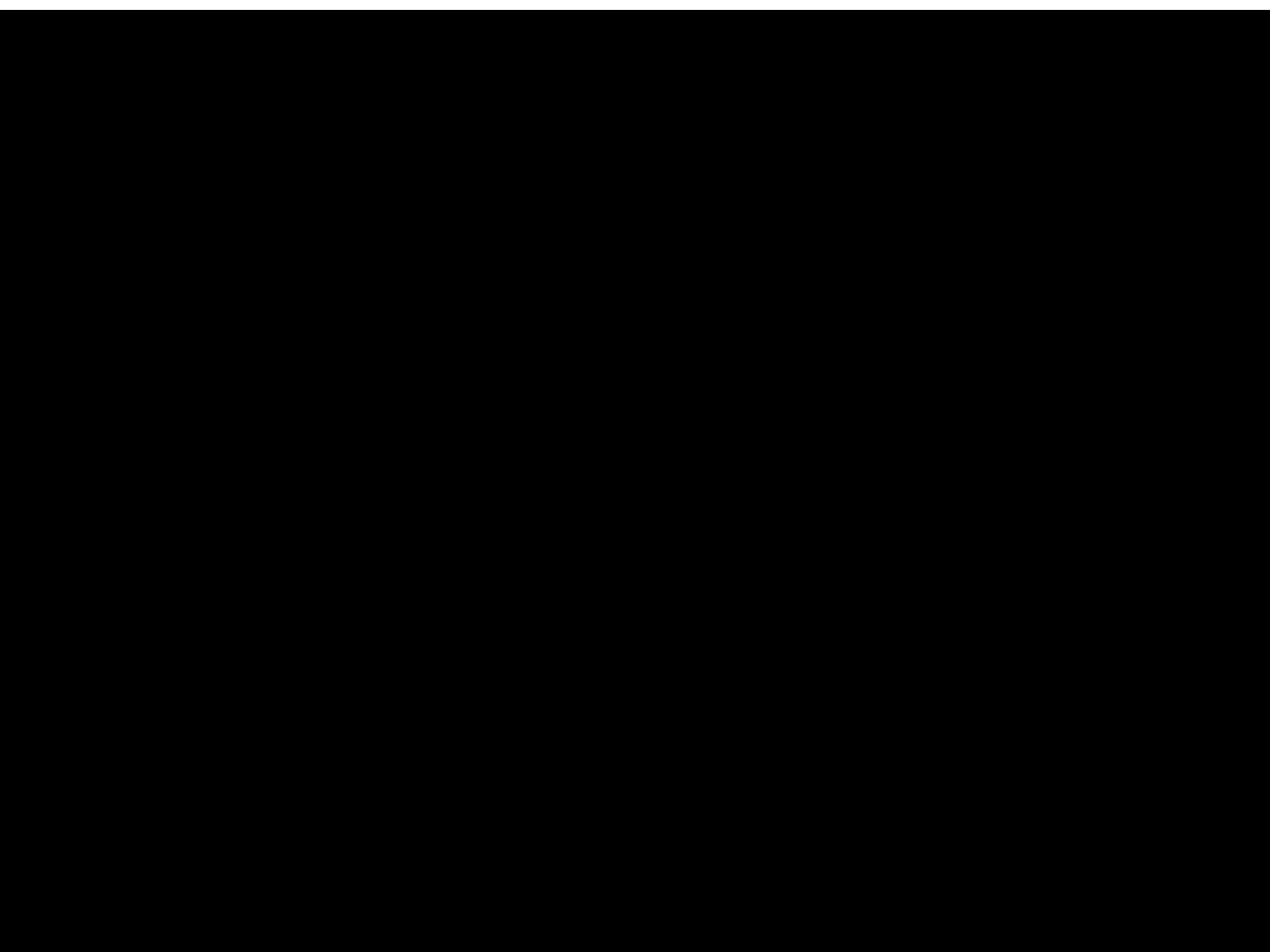
Herhangi bir konuda tutulacak yol için üst makamlardan alt makamlara belli bir esasa dayanarak verilen buyruk, talimat, direktif.

Yönetmeliklerde değinilmeyen konulara açıklık getirmek için düzenlenen resmî belge.

Talimat

Görevin gerektirdiği türlü hizmetlerin başarıyla yürütülmesi için kumandan, başkan veya daire başkanları tarafından verilen,
o hizmetle ilgili sorumluluk,
düzen ve ilkeleri içine alan buyruklar.

İş Sağlığı ve İş Güvenliği İle İlgili Mevzuat

- **ANAYASA,**
- **ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER**
- **YASALAR,**
- **YÖNETMELİKLER,**
- **TEBLİĞLER**
- **STANDARTLAR**

Çalışma mevzuatı

- İş sağlığı ve güvenliği konusunda Bakanlıklar ile Kurum ve Kuruluşların görevleri ve yetkileri, teftiş-denetim esas ve usulleri ile yaptırım uygulama esas ve usulleri **Kanun** ve **Yönetmeliklerle** düzenlenmiştir.
- İşverenler ve iş sahipleri ile işçi ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile görev ve yükümlülükleri; ayrıntılı olarak çok sayıda kanun, tüzük, yönetmelik, tebliğ ve standartlarla düzenlenmiştir.
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuat içinde **İş kanunu**, **İş ve İş Sağlığı ve güvenliği Kanunu**, **Borçlar Kanunu** ile **Türk Ceza Kanunu** alınacak önlemler ve yaptırımlar bakımından önemli düzenlemelerdir.

İŞ KANUNU

4857

Amaç ve kapsam

Madde I

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine

faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki

bildirim gününe bakılmaksızın

bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU 5510

Amaç MADDE 1

Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından **kişileri güvence altına** almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu **haklardan yararlanma şartları** ile **finansman ve karşılama yöntemlerini** belirlemek; **sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi** ile ilgili **usûl ve esasları** düzenlemektir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU 6331

Amaç MADDE I

- (1) Bu Kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için **işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.**

İSG YÖNETMELİKLER

1. Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
2. Askerî İşyerleri ile Yurt Güvenliği için Gerekli Maddeler Üretilen İşyerlerinin Denetimi, Teftişi ve Bu İşyerlerinde İşin Durdurulması Hakkında Yönetmelik
3. Balıkçı Gemilerinde Yapılan Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
4. Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik
5. Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik
6. Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
7. Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği

İSG YÖNETMELİKLERİ

8. Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik
9. Gemi Adamlarının İkamet Yerleri, Sağlık ve İşlerine Dair Yönetmelik
10. Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik
11. Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik
12. Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
13. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
14. Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

İSG YÖNETMELİKLER

15. Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
16. Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami Yedi Buçuk Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik
17. Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik
18. Tozla Mücadele Yönetmeliği Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi Yönetmeliği
19. Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
20. Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
21. Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik

İSG YÖNETMELİKLERİ

22. Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
23. Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
24. Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
25. İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
26. İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
27. İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik
28. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
29. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik
30. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik

İSG YÖNETMELİKLER

31. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
32. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik
33. İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
34. İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik

Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları

DEVLETİN

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE

İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

ANAYASADAN

KAYNAKLANMAKTADIR

Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları

ANAYASADA İSG İLİŞKİN KONULAR AŞAĞIDAKİ MADDELERDE HÜKME BAĞLANMIŞTIR;

MADDE 5: KİŞİNİN TEMEL HAK VE HÜRRIYETLERİ,

MADDE 17: YAŞAMA, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞI KORUMA VE GELİŞTİRME HAKKI,

MADDE 50: YAŞ, CİNSİYET VE GÜCE GÖRE ÖZEL KORUNMA

MADDE 56: SAĞLIKLI VE DENGELİ BİR ÇEVREDE YAŞAMA HAKKI,

MADDE 60: SOSYAL GÜVENLİK HAKKI

Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları

ULUSLARARASI KURULUŐLAR NEZDİNDE

İő sağlığı ve g¼venliđi hakkı, 1948 Birleőmiő Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde Őu Őekilde vurgulanmıőtır:

“Herkesin, alıőma, mesleğini seçme ve adil ve uygun iő koőullarında çalışma hakkı bulunmaktadır.”

International Labour Organization

(Uluslararası Çalışma Örgütü)

ILO, 1919

Amaç: Sosyal adalet ve uluslararası insan ve çalışma haklarının iyileştirilmesi

- İnsan haklarına saygı
- Yeterli yaşam şartları
- İnsanca çalışma koşulları
- İstihdam imkanları
- Ekonomik güvence

World Health
Organization

Dünya Sağlık Örgütü

WHO, 1946

Türkiye 2 Ocak 1948 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'ne üye olmuştur. 26 üye ülkenin resmi kabul işlemi 7 Nisan 1948 tarihinde netleşmiş ve 7 Nisan günü tüm Dünya'da “Dünya Sağlık Günü” olarak kabul edilmiştir.

AVRUPA KOMİSYONU İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ AJANSI (OSHA)

OSHA'nın kuruluş amacı:

Avrupa Birliğinde işyerlerinin daha sağlıklı, güvenli ve üretken olmalarına katkıda bulunmaktadır.